

Švietimo ir kultūros GD

Mokymosi visą gyvenimą programa

TINKA VISIEMS

Daugiašalės partnerystės projektinis susitikimas

**“NICOLAE BALCESCU” NATIONAL COLLEGE
BRAILA - ROMANIA**

2010 spalio15d. – spalio24d.

Programa:

Penktadienis – spalio 15d.

- **14.30** – nuo gimnazijos išvykstame į Rygos oro uostą
- **18.00** – skrydis Ryga – Bukareštas TAROM – RO 224
- **20.20** – atskrendame į Bukarešto Henri Coanda oro uostą
- Apsigyvenimas: mokiniai nurodytose rumunų šeimose, mokytojai – „Orient“ viešbutyje

Šeštadienis – spalio 16d.

- Laisvas laikas Brailoje

Sekmadienis – spalio 17d.

- **8.00** – Susitikimas viešbutyje „Orient“.
- Mokytojai ir mokiniai vyksta į druskų kasyklą Târgu Ocna.
- Pietūs viešbutyje „Coroana Moldovei” – Slănic Moldova
- Grįžtame į Brailą (autobusu).
- **20.00** Mokinių laisvas laikas šeimose.
- **20.00** Mokytojai vakarieniauja.

Pirmadienis – spalio 18d.

- **8.30** – mokiniai atvyksta į mokyklą ir susipažįsta su mokyklos personalu.
- **9.30** – pirma darbo sesija mokykloje: kiekvienos šalies komanda pristato trumpą prezentaciją tema “Raktas į sėkmingą karjerą”.
- **12.00** – susitikimas su Braila miesto meru ir vietos tarybos atsovais, apsilankymas miesto bibliotekoje.
- **13.30** - mokiniai pietauja šeimose, mokytojai restorane “Artemis”.
- **15.00** – mokinių ir mokytojų ekskursija po Braila miestą ir trumpa kelionė valtimis Danojaus upe.
- Mokinių laisvas laikas šeimose.
- **20.00** – mokytojai vakarieniauja.

Antradienis – spalio 19d.

- **8.30** – mokiniai ir mokytojai atvyksta į mokyklą
Mokinių ir mokytojų darbas grupėse:
- **9.00** - antra darbo sesija mokykloje: diskusija apie sugebėjimus reikalingus kokrečiai specialybei.
- Mokytojai ir mokiniai aplanko Braila miesto senamiestį.
- **14.00** – mokytojai pietauja.
- **16.00** – mokytojai: meninė aukštosios menų mokyklos mokinių programa Brailos muziejuje. Mokiniai: sporto užsiėmimai (mokyklos sporto salėje).
- Laisvas laikas.

Trečiadienis – spalio 20d.

- **6.00** susitikimas mokykloje.
- Kelionė autobusu į Peleš pilį Sinaja mieste, apsilankymas memorialiniame „Iulia Hașdeu” name Câmpina mieste, Peleš pilyje, muziejuje, memorialiniame „George Enescu” name.
- Pietūs restorane „On Top” Bușteni mieste.
- Eskursija po Brasovo miesto senamiestį.
- Grįžimas į Brailą.

Ketvirtadienis – spalio 21d.

- **8.30** – susitinkamas mokykloje.
Mokinių ir mokytojų darbas grupėse:
 - **9.00** – trečioji darbo sesija: “Žingsniai į sekmingą karjerą”.
- **10.00** – kelionė autobusu į Tulcea miestą. Apsilankymas Dunojaus Deltos Ekoturizmo centre ir akvariume.
Apsilankymas etnografijos ir tautodailės muziejuje.
- **14.30** – mokytojų pietūs restorane „Delta” Tulcea mieste.
- Grįžimas į Brailą.
- **20.00** – mokinių laisvas laikas šeimose.
- **20.00** – mokytojai vakarieniauja.

Penktadienis – spalio 22d.

- **8.30** – susitinkame mokykloje.
Mokinių ir mokytojų darbas grupėse:
 - **9.00** – ketvirtoji darbo sesija: plakato ruošimas ir pristatymas.
Susitikimas su vietos žiniasklaida.

- **10.00** – mokiniai ir mokytojai autobusu vyksta į kaimyninį miestą Galați.
Eskursija po miestą, apsilankymas gamtos mokslų muziejuje (parodos, botanikos sodas, planetariumas).
- **14.00** pietūs.
- Grįžimas į Brailą.
- Druskų ežero poilsiavietę lankymas.
- Atsisveikinimo vakarienė restorane „Artemis”.

Šeštadienis – spalio 23d.

- **ryte** – išvykstame į Bukareštą
- **apsigyvename “Dan” viešbutyje**
- Laisvas laikas Rumunijos sostinėje Bukarešte (vietos įžymybių lankymas).

Sekmadienis – spalio 24d.

- **15.00** – išskrendame iš Bukarešto į Rygą (reisas TAROM – RO 223)
- **17.15** – nusileidžiame Rygoje
- **Apie 19 val.** grįžtame į Panevėžį.

Ruošdamiesi nepamirškite pasiimti:

- paso, identifikacijos kortelės ir jo kopijos;
- mokinio pažymėjimo;
- turėkite apie 100 eurų asmeninėms išlaidoms;
- Europos sveikatos draudimo kortelės.

Kiti svarbūs dalykai:

- lauktuvės šeimai, kurioje gyvensite;
- asmeninės higienos reikmenys (dantų šepetėlis, pasta, šampūnas, muilas, servetėlės, paketai);
- siūlai, adatos, žirkutės (jas pakuokite į lagaminą);
- telefono kroviklis, jei imate telefoną;
- fotoaparatas ir baterijos/kroviklis;
- laikrodis;
- maistas kelionei, bet neimkite į lėktuvą gėrimų;
- skėtis;
- jūsų lagamino svoris neturi viršyti 20 kg;
- galite pasiimti rankinį bagažą (8 kg)
- vaistai (nuo temperatūros, skausmo, viduriavimo, nevirškinimo, pleistrai ar jūsų gydytojo paskirti vaistai);
- užsirašykite šeimos, kurioje gyvensite, adresą;
- jei pasiėmėte banko kortelę, pasistenkite nepamiršti jos kodo;
- 2 poros patogios avalynės, šlepetės;
- išvykdami iš rumunų šeimos, kurioje gyvensite, nepamirškite padėkoti už svetingumą.

Rumunija

Plotas	237 500 km ²
Klimatas	Vidutinis, kontinentinis klimatas, kuriam būdingi ryškūs metų laikai: maloniai gaivus pavasaris, karštos vasaros, sausas ir vėsus ruduo, šaltos žiemos ir daug sniego, ypač kalnuose.
Gyventojų skaičius	22 215 421
Etninė sudėtis	89,5 proc.- rumunai, 6,6 proc. – vengrai, 2,5 proc. - romai, 0,3 proc. – ukrainiečiai ir 0,3 proc. - vokiečiai, 0,2 proc. – rusai ir 0,2 proc. - turkai.
Sostinė	Bukareštas
ES narė	2007m.
Valiuta	Naujoji Rumunijos lėja (RON)
Kalba	Rumunų
Lanšaftas	Rumunijos pasididžiavimas – Karpatai, kurie priklauso Alpių – Karpatų – Himalajų kalnų grandinei. Jie skirstomi į tris dalis: Rytų, Pietų ir Vakarų Karpatai. Aukščiausios viršūnės yra Pietų Karpatuose – Moldoveanu (2545 m. aukščio) ir Negoju (2535 m. aukščio). Rytų Karpatai pasižymi vulkaninės kilmės uolienomis; aukščiausias taškas Pietrosu (2303 m). Rumunijos Karpatuose galima rasti įvairaus sudėtingumo maršrutų, skirtų tiek pradedantiems, tiek patyrusiems kalniečiams.
Religija	Rumunijoje be rumunų gyvena vengrų, vokiečių, čigonų bei nedidelė dalis lenkų. Dauguma rumunų priklauso Rumunijos Ortodoksų Bažnyčiai. Kitos religijos, tokios kaip katalikybė ir protestantizmas yra paplitusios šalies

	vakaruose. Joms priklauso daugiausiai vengrai. Nuo Osmanų laikų šalia Juodosios jūros yra išlikusi nedidelė musulmonų mažuma.
Laiko zona	Rumunijos laikas nesiskiria nuo Lietuvos laiko. Nuo vasaros prie žiemos laiko (ir atvirkščiai) Rumunijoje pereinama kaip ir visose Europos valstybėse, pasukant laikrodžio rodyklės viena valanda į priekį arba atgal.
Nacionalinės šventės vėliava valstybės herbas	Sausio 1d. - Naujieji metai (<i>Anul nou</i>) Balandis/gegužė - Velykos (<i>Paștele</i>). Rumunai švenčia ortodoksų Velykas, jos trunka tris dienas. Gegužės 1 d. - Tarptautinė Darbo diena (<i>Ziua muncii</i>) Gruodžio 1 d. - Nacionalinė šventė - Susivienijimo diena (<i>Ziua Unirii</i>). Švenčiamas Transilvanijos susivienijimas su Rumunija, įvykęs 1918 m. gruodžio 1 d. Gruodžio 25/26d. - Kalėdos (<i>Crăciunul</i>).
Politinė sistema	Rumunija yra demokratinė parlamentinė respublika. Įstatymų leidybos institucija yra dviejų rūmų parlamentas, susidedantis iš 143 narius turinčio Senato ir 343 narius turinčių Atstovų rūmų. Abiejų rūmų nariai renkami visuotiniuose rinkimuose ketveriems metams. Vykdomosios valdžios vadovas yra prezidentas, renkamas visuotiniuose rinkimuose kas 5 metai. Prezidentas skiria premjerministrą.
Švietimo sistema	Pradinis išsilavinimas – keturios klasės. Toliau dar keturios privalomo mokslo klasės, po kurių gaunamas pažymėjimas apie gautą privalomą išsilavinimą. Toliau – antroji švietimo pakopa, paprastai dar ketveri metai. Aukštąjį išsilavinimą teikia tiek valstybinės, tiek privačios aukštosios mokyklos. Kolegijose mokslas paprastai tęsiasi trejus metus, universitetuose – nuo ketverių iki šešerių metų. Švietimo sistemą reguliuoja Švietimo ir mokslo ministerija. Universitetams siekiama garantuoti autonomiją.
Lietuvos ambasada Rumunijos Respublikoje	Bd. Primaverii, no. 51, et.1, ap.2, Sector 1 Bucharest 011973, ROMANIA Tel.+40 213115997 Faks.+40 213115919 E-paštas: amb.ro@urm.lt
Maisto kultūra Rumunijoje	Rumunų valgių įvairovei didelės įtakos turėjo turkų, vengrų, bulgarų ir kitų šalių virtuvės. Rumunijoje verta paragauti turkiško patiekalo „sarmale“, kuris gaminamas iš aviensos, veršienos, rūkyto kumpio ir kopūstų, taip pat ant grotelių keptos avies krūtinėlės. Nacionalinis rumunų valgis – kukurūzų košė „mamalyga“ (gardinama sviestu ir tarkuotu sūriu). Populiari turkiška kava, sluoksniuotos tešlos gaminiai, sriubos su mėsos kukuliais, žuvis ir žvėriena. Nacionalinis valgis

	„giuveši“gaminamas iš įvairių rūšių žuvies su troškintomis daržovėmis.
Šalis garsėja	Vynu, nėriniais, porceliano dirbiniais
Įdomybės	Adamklisi pilis ir Šv. Andrejaus urvas Šv. Andrejaus urvas yra pavadinti pirmojo krikščionybės skleidėjo Rumunijoje garbei. O Adamklisi pilyje yra įrengtas archeologijos muziejus. Rumunijos archeologai rado urvuose gyvenusių žmonių piešinių, sukurtų prieš maždaug 35 tūkst.metų, kurie tikriausiai yra seniausi iš aptiktų Vidurio Europoje. Dunojaus delta Dunojaus delta - tai yra didžiausia delta Europoje. Ši vieta yra saugoma UNESCO. Ledo viešbutis Tai yra pirmasis ledo viešbutis Rytų Europoje. Visas pastatas yra sukurtas iš ledo blokų. Viešbutis įrengtas apie 2000 m virš jūros lygio, prie kalnų ežero. Pastate yra aštuoni dviviečiai kambariai. Kambariuose temperatūra yra -2 – +3 laipsniai.
Lankytini miestai	Brasovas, Bukareštas, Sibiu
Alfabetas	Šiuolaikinėje rumunų kalbos abėcėlėje 31 raidė (26 tiesiai iš lotynų k., kitos penkios – lotyniškos su diakritikais): A, Ă, Â, B, C, D, E, F, G, H, I, Î, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, Ș, T, Ț, U, V, W, X, Y, Z Rumunų raštas fonetinis, todėl didelių rašybos/skaitymo sunkumų nesudaro. Rumuniškos skaitymo taisyklės daugeliu atveju primena itališkąsias, tačiau ryški ir slavų kalbų įtaka.

Rumunijos istorija

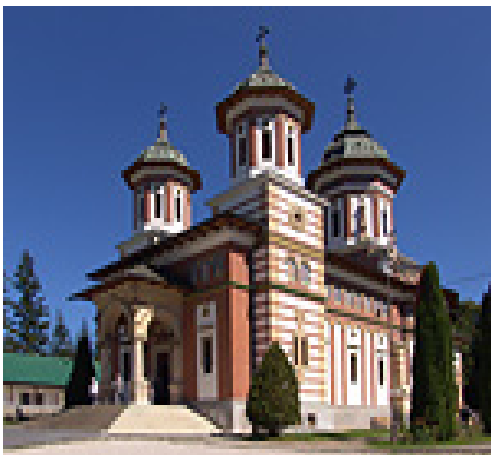
Viduramžiais rumunai gyveno trijose kunigaikštystėse: Valakijoje, Moldovoje ir Transilvanijoje. Pirmosios dvi vėliau pateko į Osmanų imperijos sudėtį, nors ir išlaikė tam tikrą autonomiją. Transilvanija priklausė Vengrijai, o vėliau Austrijos-Vengrijos imperijai.

Moderni Rumunija atsirado 1859 m. susijungus Moldovos ir Valakijos kunigaikštystėms. 1877 m. valstybė tapo nepriklausoma. 1881 m. parlamento nutarimu Rumunija paskelbta karalyste. Po Pirmojo pasaulinio karo valstybės teritorija prasisplėtė prijungus Transilvaniją,

Bukoviną ir Besarabiją. Rumunija tapo parlamentine demokratija. 1938 m. parlamentas buvo paleistas, įvesta karaliaus diktatūra.

Antrajame pasauliniame kare Rumunija buvo Vokietijos sąjungininkė. 1940 m. dalį Rumunijos okupavo Tarybų Sąjunga, dalis šių teritorijų buvo prijungta prie Ukrainos, o iš Besarabijos sukurta Moldavijos TSR (dab. Moldova). Rumunijos kariuomenė dalyvavo kariniuose veiksmuose prieš TSRS kartu su Vokietija ir kitais jos sąjungininkais. Okupuota Odesos sritis buvo perduota Rumunijos valdymui kaip Transnistrija (Uždniprė).

Po Antrojo pasaulinio karo Rumunija tapo Tarybų Sąjungos įtakos zonoje esančia komunistine valstybe. Komunistinis režimas žlugo 1989 m. nuvertus prezidentą Nikolaję Čaušesku.

Brasovas

Brasovas - miestas, esantis centrinėje Rumunijos dalyje, maždaug už 160 km į šiaurę nuo sostinės Bukarešto.

Brasove yra neblogai išsilaikiusių viduramžių pastatų.

Lankytinos vietos šiame mieste:

- Juodoji cerkvė
- Bran pilis
- Timpos kalnas yra puiki vieta apžvelgti Transilvanijos panoramą
- Baltasis bokštas
- Juodasis bokštas
- Audėjų bastionas
- Šv. Nikolas bažnyčia

Transilvanija – Rumunijos centrinėje ir vakarinėje dalyje išsidėstęs istorinis regionas, kurio pavadinimas, išvertus į lietuvių kalbą reikštų „šalis už miško“. Kraštas iš tiesų yra apsuptas miškų, tarp kurių išsibarstę tradiciniai kaimai ir senoviniai miesteliai, kai kurie gyvuojantys nuo romėnų laikų.

Vokiečiai šį kraštą nuo seno vadina Siebenbürgen, arba „septynios pilys“, mat XII a. Vengrijos karalystės monarchų kvietimu čia atvykę saksų kolonistai įkūrė 7 citadeles, įtvirtinimus, kuriais buvo siekiama teritoriją apsaugoti nuo priešų iš rytų. Netoli Brasovo miesto stūksanti legendinė Drakulos, arba Brano, pilis už savo populiarumą turėtų būti dėkinga airių rašytojui Bramui Stokeriui, kuris XIX a. sukūrė fantastinį siaubo romaną „Drakula“ apie grafą-vampyrą. Romanas ne tik tapo bestseleriu, bet ir buvo daugybę kartų ekranizuotas bei įkvėpė kitas istorijas apie vampyrus. Įdomiausia tai, jog pats autorius greičiausiai niekada taip ir nesilankė Brano pilyje.

Iš tiesų, istorinis Drakula – Valakijos regiono princas Vladas III Drakula-Tepesas – garsėjo žiaurumu. Savo priešus jis pasmerkdamas myriop sodindamas ant baslio. Istorikai teigia, jog tokiu būdu buvo nubausta iki 100 tūkstančių žmonių. Brano pilis XV a. buvo tik viena iš istorinio Drakulos būstinių.

Sumanumu, narsa ir karingumu pagarsėjusį Drakulą-Tepesą Rumunai pripažįsta tautos didvyriu ir nepraleidžia progos pasipelnėti iš „vampyro“ pėdsakais atvykstančių turistų. Nedidelio Brano miestelio gyventojų pagrindinis pajamų šaltinis yra pilies lankytojai. Suvenyrų parduotuvėlės nukabinėtos Drakulos atvaizdais ir apstatytos jo statulėlėmis

Bran pilis Transilvanijoje pirmą kartą istoriniuose šaltiniuose paminėta dar 1377 metais. Anot legendų, XV a. šioje pilyje gyveno Transilvanijos grafas Vladas III, įkvėpęs B. Stokerį parašyti žymųjį romaną apie Drakulą. Šiuo metu pilyje veikia viduramžių meno istorijos muziejus.

Sinaja

Sinaja - kurortas Karpatų kalnuose, kuriame yra 2 juodosios, 5 raudonosios, 3 mėlynosios kalnų slidinėjimo trasos. Taip pat yra bobsležaus ir rogučių trasos.

Viena gražiausių Europos pilių – **Peleš pilis** stovi kaip tik Sinajoje, maždaug už 50 km į pietus nuo Brano pilies, didžiuliame parke, kuriame šniokščia krioklys. Pilis pradėta statyti 1873m. ir laikoma vienu iš architektūros šedevrų. Visai šalia Peleš pilies stūkso Pelisor pilis, kur kas elegantiškesnė ir labiau primenanti pasakų princo buveinę, pastatyta karaliaus Karolio I anūku. Tai lyg ir Peleš pilies kopija tik, maždaug perpūs, mažesnė, tačiau jos architektūrinis stilius nėra vientisas: čia yra ir gotikos, ir renesanso, ir baroko elementų. Ši pilis buvo mėgstama Rumunijos valdovų vasaros rezidencija

Sibiu

Istorinis Sibiu miestas, kadaise vadintas Cibinium, pasitinka gražiu senamiesčiu, grįstomis gatvelėmis, raudonų čerpių stogais, bažnyčių smailėmis ir jaukiais parkais bei sodais.

Vokiečių 1190 m. įkurtas miestas-tvirtovė netrukus išgarsėjo savo pirkliais ir amatininkais. Viduramžiais čia buvo įsikūrę net 19 skirtingus amatus reprezentuojančių gildijų. Miestą juosė tvirta gynybinė siena, kurios fragmentus galima pamatyti ir šiandien. XVIII a. mieste buvo 39 gynybiniai bokštai, iš kurių išlikę devyni. XVIII-XIX a. Transilvaniją valdant Habsburgų dinastijai, Sibiu buvo įsikūręs austrų gubernatorius. Ir šiandien nemažą miesto gyventojų dalį sudaro etniniai vokiečiai, miestą vadinantys savu vardu – Hermannstadt.

Sibiu paskelbus 2007 metų Europos kultūros sostine, mieste buvo atlikta daugybė rekonstrukcijų, tad dabar senamiestis atrodo nepriekaištingai. Viena iš miesto įžymybių – barokiniai

Brukentalio rūmai, kuriuose įsikūręs Nacionalinis muziejus. Jame sukaupta vertinga dailės, skulptūrų, meno dirbinių kolekcija.

Lankytinos vietos šiame mieste:

- Brukentalio muziejus
- Ortodoksų katedra
- Nacionalinis astrologijos muziejus
- Geležinkelio tiltas
- Niti yra siauriausia Rumunijos gatvė

Bukareštas

Bukareštas yra Rumunijos sostinė nuo 1861 m. Dabartiniu pavadinimu žinomas nuo XIV a. 1659 m. tapo pietinės Rumunijos dalies – Valakijos – sostine, nuo 1861 m. – visos Rumunijos sostinė. Tai yra šalies ekonominis, politinis, kultūrinis ir susisiekimo centras.

Miestas išsidėstęs Dunojaus žemupyje, 45 km nuo upės. Didelis susisiekimo mazgas, yra tarptautinis oro uostas. Išvystyta mašinų, metalo apdirbimo, tekstilės, odos, avalynės, chemijos, siuvimo, maisto, stiklo, porceliano, poligrafijos, metalurgijos, medienos pramonė. Yra metropolitenas.

Bukarešte yra universitetas (įkurtas 1864 m.), daug kitų aukštųjų mokyklų, teatrų, muziejų ir kultūrinių įstaigų, koncertinė Ateneum salė (XIX a.). Yra XVI-XVIII a. vienuolynų ir bažnyčių (Mihai Vodă, Crețulescu ir kt.), Respublikos rūmai (XX a.).

Lankytinos vietos šiame mieste:

- Nacionalinis Rumunijos meno muziejus
- Rumunijos literatūros muziejus
- Cismigiu sodai
- Triumfo arka
- Peles pilis
- Parlamento rūmai
- Revoliucijos aikštė
- Pergalės aikštė

Rumunų kalba

Rumunų kalba (rum. limba română ['limba ro'mɨnə]) yra penkta pagal kalbančiųjų skaičių romanų kalba. Ji išsivystė iš šnekamosios (liaudies) lotynų kalbos, kuri sumišo su romėnų nukariauta vietine dakų kalba. Dakijos romanizavimas prasidėjo 106 m., kai kraštą užpuolė romėnų imperatorius Trajanas.

Rumunų kalba priklauso rytų romanų grupei. Ji taip pat turi nemažai tarmių, kurios kartais vadinamos atskiromis kalbomis (dako-rumunų, arumunų, meglenitų, istro-rumunų, moldavų). Bendrinei kalbai davė pradžią Valachijos regiono tarmė, kurios pavadinimu iš pradžių buvo pavadinta pati kalba (valachų kalba).

Šiandien rumuniškai kalba apie 28 mln. žmonių Rumunijoje, Moldavijoje bei aplinkinėse šalyse (Vengrijoje, Ukrainoje, Bulgarijoje, Makedonijoje ir t. t.).

Rumunų kalba patyrė stiprią užsienio kalbų įtaką, tai puikiai matyti jos leksikoje. 71,66 % leksikos sudaro romaniškasis paveldas, iš kurio 30,33 % žodžių, paveldėtų iš lotynų kalbos, 22,12 % prancūzų kilmės, 15,26 % lotyniškų mokslo terminų, 3,95 % italų kilmės žodžiai. 14,17 % slaviškos ir 2,47 % vokiečių kilmės.

Balsiai

- Visi balsiai tariami vienodai įtemptai kaip italų kalboje, ypač jei kirčiuoti (išskyrus *ă*, kuris trumpas, tarimas panašus į anglų [ə])
- Žodžio gale balsis „i“ netaromas. Ten jis atlieka rusų kalbos minkštumo ženklą „ь“ funkciją.
- *â* ir *î* žymi tą patį garsą [ɨ]: pirmasis vartojamas žodžio viduryje (pvz., *român*), antrasis – pradžioje arba gale (*a coborî*).

Priebalsiai

- Visi priebalsiai tariami daugmaž taip kaip lietuvių kalbos kietieji (prieš priešakinės eilės balsius priebalsiai rumunų kalboje nemikštinami, taip daroma tik vienu atveju žodžio (ar šaknies) pabaigoje.
- junginiai *ch*, *gh* tariami atitinkamai [k] ir [g]
- *ș*, *ț* tariami atitinkamai [ʃ] ir [ts]

[illegible]

Iki pasimatymo!

